

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemati pravljeno in dneve po praznicih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ugarske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četr leta. — Za tujde dežele toliko več, kolikor poština iznasa. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer Za Ljubljano za četr leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četr leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od šestinsopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri-ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovoj hiši # 3 „gledališka stolba“. Opravnost, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. ad ministrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovoj hiši.

Sarajevo.

Na starem gradu sarajevskem nad glavnim mestom Bosne ponosno plapola avstrijska zastava. Po krvavej, groznej bitki prodirali so naši hrabri vojaki v mesto, njih jih zadrževalo ali plašilo divje kričanje fanatičnih Turkov, streljanje iz vseh oken, zatvori in grabnji po cestah in ulicah, dim in plamen iz požganih hiš, naprej! je bilo geslo naših vojakov in v dyeh urah je bil boj končan na večno slavo naše armade.

Kar je ostalo še živih in neujetih upornikov, pobegnili so iz mesta, ter se razpršili proti jugu.

Zares dan slave je 19. avgust za avstrijsko armado, dan radosti bi moral biti za vse avstrijske narode. Veseliti se moramo vsi, da je središče upornikov zajeto in s tem konec storjen vstaji in daljnemu krvoprolitju; veseliti se moramo posebno mi Slovenci, od katerih več nego dvajset tisoč mladeničev, cvet našega naroda je stalo in še stoji v prve vrsti mej bojevniki. Preveč naših je uže padlo in teško pričakujemo vesti, da ne bode več tekla rudeča kri, in da ne bode več v strahu biti tisočernim rodbinam za svoje rodovnike.

Vršil se je pred našimi očmi velikanski zgodovinski čin.

Petsto let je bliščal polumesec na gradu sarajevskem, od tod so se valile često in čestokrat krvoločne turške čete proti severu, prodirale so čez avstrijske meje, požigale in morile najhujše po naših slovenskih pokrajinah, ter vselej odgnali na tisoče nesrečnih kristjanov v sužnost. Sarajevo je bila turška predstraža in središče najbolj ognjenih in fanatičnih čestilcev Alaba in Mohameda. Še v poslednjih dnevih, ko so imeli ti turški fanatiki svoj go-

tovi propad pred očmi, branili so se z ono krvoločnostjo in onim zaničevanjem smrti, katero jih je še pred dvema stoletjema vodilo pred Dunaj.

Nad turškim narodom se zdaj vrši sodna, katerej končno, kakor posamezni človek, podlegne vsaki narod. Vedno bolj oslabljen, nazaj potisnen iz zemelj, katere si je z mečem in krvjo bil prisvojil, bode izginil turški zarod iz Evrope in k večjemu še nekaj časa vegetiral v Aziji. Za višje kulturne namene Turki ničesa niso storili, vsa njihova moč se je osredotočila v mohamedanski veri in zato njih nagli propad.

Vrženi iz Bolgarije in Bosne imajo Turki svoje zadnje zavetje le še v Carigradu, in tudi tu jim ne bodo več dolgo ostati, in doživeti še hočemo, ako Bog da in sreča junaska, da ruski in bolgarski vojak zdrobita polumesec na hadži Sofiji v Carigradu, in na njega mesto povzdigneta križ pravoslavni.

Zato se pač smemo, in bi se morali prav z srca veseliti veleslavnega čina naše armade vsi avstrijski, zlasti slovanski narodi.

A vojni pomisleki so, kateri grené nam Slovencem veselje, da naj takovšno, kakoršno bi moralo biti z ozirom na zgodovinsko imenitnost dogodjajev.

Pred oči nam stopa veliko, le preveliko število mrtvih in ranjenih naših slovenskih sinov, in nehotě se vprašamo, ali je tudi treba bilo toliko prelite krvi, in ali je storil voditelj avstrijske vnanje politike vse, kar se je dalo, da bi bil odvrnil krvavo vojevanje, in mirnim potem o pravem času zasedel Bosno? Nam je zabranjeno pisati svobodne besede o politiki grofa Andrássyja, pa sodila bode zgodovina o njegovem delovanju, ter ga — obsodila.

In še drugi pomislek nam ne daje prav vživati veselja, in to je žaliboz opravičena bojazen, da se utegnejo v zasedenej Bosni delati jako čudne politične poskušnje ohranjenja in pestovanja turškega elementa proti kristijansko-slovanskemu. Slišali smo na naše veliko začudenje, da v vseh mestih, kamor so prodirali naši junaska vojaki po krvavih bojih s turškim naseljenjem, se precej potem turške oblasti, kadiji, kaimakami, medžilji potrujujo v svojej prejšnje veljav, od kristianov pa še govora nij. S tem političnim sistemom se ne bode uvedel mir in red v Bosni, pač pa nosi v sebi nevarne kali vednih zmešnjav, katere bodo vplivale nazaj na slovansko prebivalstvo v Avstriji, in rodile najnevarnejša vprašanja za naše cesarstvo. Nemško-magjarska hegemonija pomnožena, kakor si to Andrassy domisljuje, po turškem zavezniku, je taka nesmisel, da se mora k večjemu rodit v glavi kacega magjar-embra. Kri naših junakov naj tekla v prid divjem Turku, temuč za osvobojenje kristijanskih Slovakov, in kri naj voda. Tega naj ne pozabijo naši diplomati in državniki, ako hoté Avstrijo ohraniti in okrepati.

Dr. V.

Iz Bosne in Hercegovine.

Dunaj 21. avgusta. „Pol. Corr.“ poroča, da je prišel 18. t. m. Hafiz-paša v bivak pri Blažuju, ter so ga začasno v Brod odpeljali.

Iz zanesljivih virov se poroča iz Kotora 21. t. m., da so se pričeli včeraj novi boji pri Podgorici mej Turki in Črnogorci.

Zasedenje Sarajeva.

Oficijalni telegram o zasedenji Sarajeva se glasi:

Dunaj 20. avgusta: Kakor uže naznanjeno

Listek.

Turški napad v Banjaluki.*)

Da avstrijskemu vlagu v Bosno naj bilo prijazno mohamedansko prebivalstvo, znalo se je uže prve dni po prehodu meje, naj bilo vidi deti radovednih obrazov, kateri so sicer zmirom mnogočrnojni, ali videla se je skrita strast, katerej le prilike primanjkuje, v svojej celej divnosti obelodaniti se, in kristiani, potrati in dvomljivi nad končnem dobrem uspehom žrtvovalnega boja, katerim je zadnje ure grozilo usmrtenje, gledali so Avstrije vedno le strašljivo, je li morejo varovati jih skušenih muk.

Za prve dni meseca znalo se je, da se skupijo turški vstaši pri Prjedoru, ali novice bile so tako različne, neverjetne, da smo se jim le smeiali, ker naj bilo slišati o nobednem napadu na provijantne vezove, kateri so bili

mногократ prav malo straženi. Še le po boju pri Jajcih nadzeli smo se, da bi se mogle tudi v Banjaluki jednake stvari pripetiti; zapiralo se je nekaj sumljivih Turkov, ali kmalu bili so zopet prosti; z njimi so bili zaprti tudi bosniški vstaši, kateri so prostovoljno oddali svoje orožje, tedaj godilo se je vse v nekakaj megli. 13. avgusta zvečer videli smo na glavnem mošči razsvitljavo, gotovo pomenljive važnosti, na okrožnih gorah gorelo je mnogočrno, pri katerih so taborile nedvomno vojaške čete. Ali noč bila je še mirna. Drugo jutro otide iz kasarne kompanija polka Weber — tukaj obstoječe posadke — v mesto, da pomnoži vojaštvo v tamošnjej citadeli — ob širnej, po turškej šagi zidanjej tvrdnjavi, s podzidanimi in podkopanimi šancami, mej katerimi stoji nekoliko slabih stanovališč in jedna vjetnišnica, napolnena s turškimi lopovi, — komaj doide ta oddelek mej prve hiše varoša, — sicer kristijanski del, ali napolnen je

bil s Turkami, — sprejme ga strašanski ogenj, in kmalu potem nasprotuje mu popolnem organizirana kavalerija, tako, da je bil prisilen po mnogobrojnih izgubah proti kasarni pomakniti se. Ob jednem privre turška druhal raz vseh bližnjih gorov do ravnine, mnogovrstne množice, zelene, rudeče, modre, skupijo se okolo svojih belih in zelenih zastav, za njimi konjica s strastnim krikom, katero se daleč v ravnini čuje, navduševajoč k pobitju kristijanskih žrtev, zbrali so se stari in mlađi, vojaki, ki so na videz pobegli iz cesarske vojske, zbrali so se zopet s svojimi trobentinci, in njihovo znano trobenje zagotovilo nam je, da nasprotuje tudi regularna vojska, — kmalu bilo je objeto pred kasarno stoječe polje, prejšnje taborišče VII. divizije, od kakih 5 do 6 tisoč oboroženih divjakov; garnizija kasarne in pred njo nabранa vojska bila je koma 450 do 500 mož močna, kajti druge kompanije so bile razdeljene v Berbiru, Maglaju, in so stra-

*) Prijateljski dopis.

Uredn.

odposlan je bil fml. Tegetthof s prvo in drugo gorsko brigado 6. divizije čet od Sjenice po seveda slabej poti črez Kokanj, Visoko proti Sarajevemu. Pri Kakanju imel je fml. Tegetthof bitko, o katerej sledče poroča:

Dospvši 15. t. m. pred Kakanj, napadlo nas je okolo 500 vstašev, katera smo pat takoj razpršili. Še v noči pričeli smo iti črez Bosno pri Popoviču, ter sem pustil za varstvo svojega levega krila na desnem bregu jeden bataljon. Predstražo je sovražnik na levem bregu pri izhodu iz soteske poleg Koločiča iz ugodnega nastavljenja s hudim streljanjem ob 10. uri 30. minut dopoludne sprejel; ravno tako oni bataljon, ki je na desnem bregu prodral. Po polurnem boji, kateri čas smo porabili da smo protivnika obišli, pomaknil se je isti na levi breg nazaj. Na to je šla večina naše vojske do Čitluka in je predstraža han zasedla. Bataljon na desnem bregu imel je vekše ovire zatreli, a je ipak prodrl do Vučica. Zgubili smo 8 ranjencev.

17. avgusta poroča fml. Tegetthof:

Proti Visokej pričel sem z desno kolono denes ob 5. uri marširati, s kolono na desnem bregu Bosne tudi ob 5. uri, a z glavno kolono na ohranjenej poti ob polu 8. uri dopoludne. Proti 8. uri zadeli smo se sovražnika ki je precej na gosto zasedel dolgo črto od Čajčija na desnem bregu Bosne na dolgo ob potoku Podvinaska do Kraljevac gore na levem bregu, posebno pa Vranica visočine s redivi v treh oddelkih, ki so takoj živo pričeli streljati. Gibanje naše vojske, katera je hotela sovražnikovo levo krilo napasti, je počasno napredovalo: a koncem bil je sovražnik po dolzem in hudem boji nazaj na Visoko vržen. Na levem bregu je obristletenant Kaltenbrunner sovražnika prisilil, da se je umaknil. Ravno ko se je začel sovražnik umikati dospel je gm. Müller z dvema bataljonoma in jedno baterijo, katero je meni v pomoč kora poveljništvo odposlalo. Zasedel sem takoj Visoko, kjer sem našel veliko orožja in streliva. Čete, jako utrujene po teških potih, še so v bivake v odpocitek. Zgube: okolo 2 oficirja in 80 mož ranjenih, 4 vojaki mrtvi.

To poročilo fml. Tegetthofa dobil sem še leta 1878. z jutri; z ozirom na to, kakor tudi na utrujenje njegovih in mojih čet ni jsem mogel proti Sarajevemu marširati, kakor bi si bil to tudi želel, ter sem ostal s svojo kolono v Blažuju, mej tem ko je šel fml. Tegetthof dalje do han Seminovca.

Popoludne ob 2. uri šel sem z jedino še ne utrujenimi četami, dvema eskadronoma husarjev in dvema topovoma proti Sarajevemu na ogled. Pokazalo se je pri tem, da so vstaši na visočini Lukavca jedno baterijo s štirimi kanoni nastavili, mej tem ko smo našli Kobiljo Glavo nezasedeno. Fml. Tegetthof zasedel je s svojo celo kolono Kozarsko brdo.

Denes 19. glasio se je razpostavljenje za glavno kolono tako le: Gm. Kaiffel (5 batallionov, jedna lehka baterija za polje in jedna gorska baterija) odrinil je ob 4. zjutraj iz svojega tabora na cesti blizu do visočine Iliže, ukrenil potem proti Kotorci, da se je obinil potem na levo, oziroma šel na strmine Jahorine in je stopil potem na črto Debelo brdo Sarajevo. Obrist Vilec s tremi bataljoni in tremi teškimi baterijami topniške reserve, namenjen je bil najprej iti po cesti proti Fratinu, a se je ubrnil za gm. Kaiffelom, da bi se moglo nanj nasloniti. Koloni obrista Vilca pridejal se je bil še jeden in pol eskadrona, mej tem ko je gm. Kaiffel dobil le pol eskadrona mož. Fml. Tegetthof, kateremu je bil dodan tudi oddelek gm. Müllerja zato, da bi ga z maršem k meni nazaj preveč ne utrudil, dobil je splošno nalog, zaseseti Pozan brdo.

Gosta megla pospeševala je približevanje kolon, katere so brez izgube dospele na njim odkazana mesta. Ob 6½ uri čuli so se prvi strelji topov v koloni fml. Tegetthofa na zidom obdanu grad, v katerem so vstaši več kanonov nastavili. Ob 7 uri 30 minut pripeljali so se pri Bufalcu teške baterije obrista Vilca, ter so pričeli na grad streljati; ob jednem prijetju je obrist Vilec vstaško nastavljenje pri Fratinu, katero je bilo podkrepljeno s topovi in lovskimi jarki. Gm. Kaiffel mogel je sovražnika, ki je bil v močnih pozicijah pri Mezidjeju, v katere se je teško prišlo, sovražnika pri Trebevič gori le s trudom in počasno pred soboj poditi, in akopram ga je obrist Vilec krepko podpiral, dospel je gm. Kaiffel še le ob 11½ uri na visočino Debelega brda. Gorski topovi gm. Kaiffela prisilili so koncem da so sovražnikovi topovi območnili, kateri so krepko iz grada na koloni obrista Vilca in fml. Tegetthofa streljali; zdaj šli so pešci v trume razpuščeni proti mestu.

Nastal je zdaj najgrozovitejši boj, kolikor si ga more le mislit. Iz vsake hiše, iz vsakega okna, iz vsake špranje streljalo se je na naše čete; celo ženstvo udelež-

valo se je boja. Bolni in ranjeni vstaši iz vojne bolnice na zapadnem mestnem vhodu so se proti nam borili. Boj trajal je do 1½ ure. Nevrjetni prizori divjega fanatizma so se vršili, in le dobrovoljnosti in disciplini naših čet se je zahvaliti, da mesto ni stvarno poškodovano; vendar so nekateri hiše zgorele.

Izgube naše žalibog niso neznatne. Ranjeni so teško: major Dillmont 38. peškega polka, major Eimannsberger 52. peškega polka, stotnik Andreansky 46. peškega polka; leutenant markiz pl. Gotzani 12. artilerijskega polka ranjen je lehko. Privojevanih trofej ne more se še določno našteti.

Omenjati mi je posebno hrabrosti in požrtvovalnosti vseh čet, ki so se boja udeleževali, posebno pa izredno dobro streljanje lehkih in teških, kakor tudi vseh gorskih baterij; posebno počivalo zaslужijo poveljniki kolon. Predloge za plačilo budem pozneje najponižnejše stavil.

Vstaši razpršili so se na vse strani, posebno proti Gorazdi in Rogatici.

Po dokončanem boju in popolnem zasedenju mesta, postavila se je cesarska zastava na gradu mej sviranjem cesarske himne in gromenjem topov, iz katerih se je 101 krat ustrelilo. Zastavo cesarsko pozdravile so čete z brezkončnim vriskanjem, katerim so se tudi kristijanski prebivalci pridružili.

Sarajevo, 19. avgusta 1878.

Filipović l. r., fzm.

Iz Mostara 14. jul. *) Dolgo dolgo že nisem imel veselja sprejeti od Vas pisemca in pripisovati moram to temu, da sem bil celi teden na maršu in mi je menda. Vaše pismo zmiraj sledilo, do zdaj pa še ne došlo. V ponedeljek 29. jul. dopoludne smo v Sinji še eksercirali da smo prišli konji in ljudje na pol mrtvi nazaj, kar nam na potu nasproti pride povelje, da imamo popoludne odriniti. In še istega popoludne naredili smo hudi marš od treh do dvanaestih po noči mej takimi hribi, da smo dostikrat prepreči morali in vozove posamezno z 10 konji po strmih potih vlačili. Dospeli smo v vas Blato. In od tod smo se drugo jutro po 3 urnem počitku ob štirih zopet odpeljali in celi dan marširali in tako se nam je godilo dan za dnevom. V četrtek 1. avgusta popoludne dospeli smo v Vergorac in smo ob podnožji jednakim imenovanem

*) Iz privatnega pisma rojaka artillerista. Ur.

žile provijantne kolone za Travnik. Prične se hudo streljanje, v mesto vračajoča se kompanija bila je uže zelo oslabljena, ali le hrabro je odgovarjala z drugo, iz kasarne došlo, smrtoresnemu ognju; v kasarni oborožilo se je vse, kdor nij imel puške, vzel je veliki meč iz prejšnjega turškega magazina, da se branil do zadnjega. Kristijani pribrežijo v strahovitem teku, v culah noseči nekaj rešenega blaga, deca, ženske z razvitimi lasi in bledimi obličji molijo rešitev v tem, še malo sigurnem kraju. Ali, ker bi bila taka množica ovirajoča vsakemu rednemu boju, morali so se dalje k pol ure daleč odstranjenemu samostanu Trapistov rešiti. Mej tem letele so krogle zmirom gostejše, bilo je vse pripravljeno, vsako okno proti naskoku braniti, bilo je uže mnogo mrtvih in še več ranjenih, katerim so oblele krogle, kako mnogolične in boleče rane sekale. Ta situacija trajala je celi dve uri, do pol desetih, — kar zagrimi na cesti iz Gradiške top, in

za njim še drugi, — bila je polovica baterije, katera je vsled vznemirajočih novic prišla na pomoč našej vojski, — vspeh bil je magičen, na našej strani globoki tolažljivi vzdihljaj, na turški nemir; kmalu razmesarjali so topovi živote sovražnih čet, vname se frančiškanski klošter, v katerem so se skupili kakor v čebelnjaku, in morili naše; z navdušenimi živoklici na celej vojnej črti in s hrabrim umom naskočijo zopet vojaki turško gujusobo. Ali nij bil tako lehko razdivjanih fanatikov ukrotiti, postavili so se okolo barjaka, in z dobro merjenim strelom iz svojih ostraguš pomerili so marsikaterega hrabrega vojaka. Nekov veljaven beg se je z nožem v ustih in jataganom v roki branil do zadnjega. Pa tudi naši so po prelitej krvi svojih bratov zdivjali, nij jih bilo moč več ustavljati, svoje bajonetne vzbodalili so globoko v sovražnikove prsa, ki je še v zadnjem hipu zadržal svoj strastni divja-

terega, kateremu so se ustnice v strastnem smehljaju zatisnile, akoravno so mu bile prsa prebodené do srca, nij si želel pomilovanja. Tem bolj je bilo občudovati, da so jih vendar naši popoludne v svojej manjšini pripodili do varoša, kjer se je pričelo kaznovanje hiš, iz katerih so streljali; zapazili so jih, in posestnike njihove ali ubili ali soboj pripeljali. Dva bega morala sta s svojimi lepoticami, katere uže davno niso bile pod milim nebom, in so tako obledele, kot njihovo zagrinalo, zapustiti svoj dom, in cela kolcnija utaborila se je vestno stražena tik reke Vrbas, katera teče za vojašnico. Svoje mrtve odnosili so Turki po dva ali tri na jednem konji proč, da bi ne bilo njih pobitje tako očividno.

Lepo in mirno razsvitljevala je luna na večer zopet Banjaluško polje, ne bi se mislilo, da je črez dan tukaj razgrajal ljuti boj, in da morda še marsikateri ranjenec, zapuščen v kakem listovji, zdihuje po potrebnej pomoči,

gore pred turško mejo prenočili. V petek zjutraj odrinili smo proti turškemu mestu Ljubuška in sicer s celo brigado in smo kakih 2000 korakov od tega mesta nastavili topove da smo krili vhod brigade v mesto. Ker se temu vhodu nikdo nij vstavljal, naredili smo tam tabor in začeli kuhati, jaz pa sem jahati moral nazaj v Vergorac po provijant. Tukaj dobim povelje, da ima baterija koj odriniti nazaj v tabor pod Vergoracem.

V hitrosti smo razdelili menažo, ki pa še nij bila kuhanja in je še kri od mesa kapljala. Ker pa lakota nijma posebnih ozirov, zvečil sem kakor sem mogel surovo meso na konji in potem hajd nazaj isto pot, katero sem naredil črez dan uže trikrat. Celi dan nisem prišel raz konja. Pozno po noči smo prišli na mesto, naredili hitro tabor in potem šli spati. Vrgel se je namreč vsaki na kraj, kjer je ravno stal in je na zemlji bolje spal nego marsikateri na mehkih blazinah. Mimogrede naj bode omenjeno, da od 29. julija do dnes nijsem še drugače spal nego na sami trdi zemlji.

Drugo jutro smo odmarširali in dospeli bližu Metkoviča, torej 9 ur daleč, kjer nas je čakala najhujša noč. Ko smo namreč bili v najboljšem spanju pride grozna nevihta, in nas zmoči do kože. Jaz sem ležal v grabnu, in sem se še le izbudil, ko sem uže do pol života v vodi ležal. Mraz je bilo, da se mi še po zimi ne dozdeva tako. V temi sem teptal okoli, zadel ob konje, ki me niso ravno prijazno sprejeli, dokler sem trčnil ob voz, pod katerega sem se vrgel, in tako nekoliko zavarovan pričakoval belega dne.

Drugi dan odrinemo v Metkovič, kjer smo poleg mesta v taboru ležali. Tukaj smo bili pod milim nebom do sobote zjutraj, in tukaj sem začel to pismo in pisal, kadar koli sem par minut v pisarno prišel. Končati ga pa nijsem mogel, in zdaj, ko smo v Mostaru, imam slučajno toliko časa, da ga končujem, in ob jednem na pošto izročim.

V soboto 10. t. m. odrinili smo iz Metkoviča popoludne ob štirih, in marširali skozi turšk tabor kake 4 ure proti Mostaru. Drugo jutro smo hoteli ravno naprej, kar pride povleje, da imamo nazaj odriniti, ker nas hočejo Turki za hrptom na pasti. Težavno pot smo torej morali še jedenkrat storiti, in smo čakali jedno uro pred Metkovičem do štirih popoludne; in potem smo zopet isto pot na-

redili in dospeli zvečer v tabor, kjer smo bili prejšnjo noč.

11. t. m. pa smo jahali naravnost v Mostar, in to je bil najhujši marš, katerega smo do zdaj imeli. Turška cesta je v tako slabem stanju, da so nam vozovi z municijo od ceste dolni po hribu padali, in ko bi ne bili dvakrat o pravem trenotku odrezali vez, bi bilo konje in ljudi dolni zvleklo. Kakšen trud smo imeli, da smo teške vozove zopet na cesto spravili, si lehko mislite. Konji so nam popadali, nezmožni dalje vleči, in tako smo po 10 urnem maršu prišli do Mostara, glavnega mesta Hercegovine, kjer vsak dan pričakujemo napada bašibozukov, s katerimi so lovci in drugi uže imeli trdovratne boje. Vsak dan se loči naša baterija v štiri dele, in ima pripravljena biti na kakov napad. Baterija moja biva na travniku poleg mesta, in okolo po hribih so nastavljene straže, ker nikendar nismo gotovi, da se nam ničesar ne pripeti.

Naše delo v Bosni.

Dvoje imenitnih vprašanj pretresuje zdaj slavjanski avstrijski svet: o pravem bivstvu bosenkega upora, in o bodočnosti Bosne. To pretresovanje nikakor nij jalovo za nas; od rešenja teh vprašanj je v mnogem oziru mnogo tega odvisno. Saj stvar nij takó jasna, kakor se zdi mnogoteremu; tudi niso mnenja o teh predmetih složna dovolj. Negotovost pa o takó važnih stvareh ne more koristna biti v nobenem oziru. Uže zavoljo pomirjenja vesti treba v tej reči čem večje jasnosti, „un po più di luce“.

Bitstvo bosenkega upora odpira se nam od dne do dne jasneje, ako le nasprotniku naših vojsk bistro pod oči posvetimo. Kdo se bojuje proti nam? — Raja, t. j. kristijani gotovo ne. A kdo ima svoje koristi v tem uporu braniti? — Tudi raja gotovo ne, temveč ti, ki so rajo tlačili, podili in plenili. Ali je verjetno, da more za nasprotniki naših vojsk, ki hočejo prognano rajo v svojo domovino nazaj prevesti, kdo drugi tičati, nego nasprotnik kristijanov, nasprotnik slavjanske raje? Da pa bi Srbi iz kneževine ali pa Črna gora turštvu v Bosni podpirali, komu more to priti v misel? — Ko bi proti kristjanstvu bil obrnen meč naših vojsk, ondaj bi gotovo odnošaj Srbije in Črne gore proti nam drug bil; denes nij tak, da bi turštvu pomagal na nogah stati. Dokler so razmre take, kakoršne so zdaj, boj

ko bi ne dražila ta mir visoko vijoča se pleme zažganih turških hiš, katere so pričevali osveto padlih. Mogočno se je vzdigal minaret mej žarečim dimom, kakor, da ne bi hotelo še mohamedanstvo klanjati se kristijanu. — 15. in 16. vjelo se je še veliko turških vstas, katere so prijeli oborožene, do 200 takih, s pogumno resignacijo svojo nezgodo nosečih, bilo je zbranih. Okolo njih naši vojaki s priplenenimi zastavami in drugim kinčem. Zunaj kasarne dopolnjuje slično podobo tabor ubeglih, zdaj od Trapistov nazaj prišedših kristijanov. Črnoke Srbkinje v pol mohamedanskej noši kuhajo črno kavo, druga miluje svoja mala deca, tam razgovarja se živo sivobradni pop s svojim verjenikom, kako bi bilo mogoče še kaj rešiti pred Turki, od katerih se je znalo, da hočejo mesto popolnem upepeliti; na drugem kraji sedijo turške žene s podkoratenimi nogami, zakritimi obrazi, plakajo in molijo za svojimi gospodarji. Mnogim odvenil je cvet le-

ne veljá nikomur, nego turštu. In baš to je velevažno za presojenje tamošnjih razmer.

Kakor tedaj stvari denes stojé, izvršuje se v Bosni civilizatorično, blago delo. „Begstvo“ mora pasti; čem ljuteje se ono brani, tem bolje za Slavjane, ker ondaj bode tem goveje porušeno. Porušeno pa mora biti; v njega ohranjenju bila bi za Slavjane največa pogibelj. Znamenja so uže dosti kazala, kamo je bila Andrassyjeva politika namerjena; k sreči za nas avstrijske Slavjane so Turki v Bosni o pravem času pokazali svoj pravi obraz. Takó pa vsaj ménimo, da nij vzroka štediti jih. S tem je menda tu dosti povedano.

Kakovo pa bode daljnje razvijanje stvari, o tem menda o prilik. Stvari so se jako zmedle; prvotni bečki program je barem prevrnen, in uže s tem je — mnogo doseženo. Hinavstva so se celo sami Turki — sramovali; stvari se bodo torej drugače zavile.

J. P.-k.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 22. avgusta.

O sklepih skupnega **ministerskega** se piše, da se je razpravljalo o dogodajih na bojišči, vsled katerih ne samo treba še več armade mobilizirati, ampak tudi pripravljati se na večje denarne žrtve. Dovoljenih 60 milijonov goldinarjev sicer še nij porabljenih, a pošli bodo gotovo do oktobra, in prvo delo državnega zbora bo volitev delegacij, da nove svote privolijo vladi.

Vniranje države.

Da **Rusija** ne bitti svoje vojske izpred San Štefana pozvati, to se lehko ume, ako se pomisl, kako hit o Turčija dano besedo pozabi. Tisto kričanje židovskih listov, ki Ruskej očitajo, da neče izvršiti sklepov berlinske pogodbe, so popolnem ničevi, ter le nameravajo slovenski svet denuncirati.

Iz **Belgradu** se poroča, da je šlo skozi Sienico več tisočev turške redne vojske brez oficirjev iz Bosne in Hercegovine. Navečili so se tlačko delati pašam v Carigradu.

Na **Kreti** so se vstaši razcepili. Narodna skupščina prosila je Angleško za posredovanje med Grško in Turško, mej tem, ko hočejo Sfakioti do kraja se s Turčijo bojevati. Zato nastavlja porta še vedno svoje čete ob grškej meji, in je guverner v Janini sklical vse vodje albanske lige, kateri so mu moralni obljuditi, da bodo branili neodvisnost domovine, posebno onih provincij, po katerih Grška sega.

Carigradske vlade svojeglavost bode zdaj menda imela nepovoljni konec. S tem, ka je naša vrla vojska zasedla Sarajevo, je tudi skoraj cela Bosna v njenej oblasti. Porta je igrala smelo igro nasproti evropskim velenvlasm, računajoč na to, da bodo imele le-te usmiljenje (!) ozirnost z „bolain možem“. Ta bolni mož bil je preveč trmoglav, zato imajo vlasti pred soboj le še uže „mrtvega“ moža. Upor porte nasproti Avstriji je sè zasedenjem Sarajeva zatrta. Da bode pa tudi na drugih straneh, zato skrbele bodo vlasti, katere so svoje ime podpisale pod berlinski ugovor. Tako se uže glasi, ka so dobili zastopniki Anglije, Francije in Nemčije v Carigradu ukaze naj porto kategorično opominjajo, da izvrši brezobjerno točke berlinskega ugovora. Da so vlasti ta korak storile, to zahtevala je uže njihova čast. Turku pokazati se mora le resni obraz, potem mu uže sreč v hlače zleze. Tako bodo morali tuji Rusi storiti, ker Turki tudi Batuma še zdaj niso izpraznili, nego se zdaj 2 bataljona v pomnoženje posadke v Batum poslali.

Dopisi.

V Postojni 21. avgusta [Izv. dop.] Omenjeno je bilo uže v vašem listu, kako

nepostavno se je zadnja županska volitev dne 10. januarja t. l. izvršila. Nemčurska volilna komisija, voljena od nasprotne nam starosta odbornikov (alterspräsident) je vse naše ugovore zavrgla, nasprotne ugovore njene stranke ugodno sprejela. — Nij mi potreba popisavati izid volitve, ker je už obče znan. — Nepostavnosti in napake, ki so se pri volitvi godele, bile so take, da je bil naše stranke vsakdo mnenja, da pri tem rezultatu volitve ne more obstati. Zavoljo tega je pa narodna stranka uložila ugovor ali protest najprvo na tukajšnjo c. kr. glavarstvo, kjer se je naš predlog, da naj se ali, po pravici uže tako in tako po naravnih večini glasov izvoljeni gosp. Miroslav Vičič za župana potrdi, ali pa se naj saj druga volitev razpiše, ovrgel. Rekuriralo se je potem na slavno c. kr. deželno vlado, a tudi tu zastonj, zavrnilo se nas je na odlok c. kr. glavarstva. — Slednjič se je storil zadnji korak na ministerstvo notranjih zadev in sicer ne brez vspeha.

Vsakdo od nas je už menil, da se je stvar kar v zanemar pustila, in da ne bodo še odgovora več dobili, ko nas je pred nekaj dnevi važna vest iznenadila, da je vsled ministrskega odloka volitev zdanjega župana ovržena in nova razpisana. — Seveda, da so naši nasprotniki vsi poparjeni, niso se tega nadejali, ker bili so už mnenja, češ, da ce oni postavno ali nepostavno delujejo, ne bo tako, in tako nič vrla imela zoper to, ampak jih bodo še v nepravičnem delovanju podpirala; — sploh cenili so se vladajočo stranko nad nami. — Kedaj imamo volitve še ne vemo.

Domače stvari.

— (Vzetje Sarajeva.) Pozno v noč je došel telegram v Ljubljano, da so naši zasedli Sarajevo, in se hitro razglasil po mestu. Ko se je slišalo, da je bila huda bitka, polastil se mnogih, ki imajo svoje ljudi pri armadi po dozdanih bitkah opravičeni strah, da so spet Kuhnoviči hudo trpeli. A iz oficjalnih poročil se vidi, da naš domači polk tačas nij bil vogni.

— (Fml. Smigoc) je samo lehko na roki ranjen, tako je sam telegrafiral iz Doboja svojej rodbini, katera biva v Zagrebu.

— (Naš rojak) dr. Josip Kersnik, rezervni nadlečnik v 16. polku, biva zdaj v Drventu, kakor smo poizvedeli iz telegačnega poročila.

— (Zaradi hudodelstva vleizdaje) se bode sodilo pri tukajšnjem delegi ranem porotnem sodišči, kakor smo už poročali, pet osob. Obravnave se bodo vršile 6. in 7. septembra. Pri prvej bodeta zatožena univerzna dijaka Benatti in Guarantotto, katera sta vleizdajne proklamacije na cestnih oglih v Kopru nabijala, in mej ljudstvo trosila. Pri drugej obravnavi so zatoženi trije Lahi z imenom Meneghini, Rezini in Binder, iz prefekture Conigliano in Treviso doma, poslom natakarji. Povabljenih je jako mnogo prič iz Kopra in iz Trsta. Uhod bode le proti vstopnicam dovoljen. Naj bi se ne pozabilo primernih prostorov za poročevalce oskrbeti.

— (Imenovanja.) Adjunkta dr. Sok in dr. Scheuchenstuel v Mariboru in Wurmser iz Ptuja so imenovani za sodnijske adjunkte pri okrožnej sodniji v Celji. Adjunkta Vovšek iz Konjic in Pramberger iz Sv. Lenarta pri deta v Maribor, Karl Wenger pa iz Šmarja v Ptju.

— (Potres), kakoršnega uže dolgo nij bilo pri nas, — tako se nam piše iz Mokronoga, — bil je zopet denes 21. avgusta zjutraj, 20 minut čez 7. uro. Čutiti je bilo gibanje od jugo-vzhoda proti severo-zapadu. Bil je jako močan, tako, da je opeka raz streh padala. Tudi drugod po okolici bil je baje.

— (Pivovarna Hartmanova) na Vrhniku, ki je sodnijsko na 50.000 gold. bila cenjena, se je v terek iz konkursne mase ekskutivno prodala. Kupil jo je g. Fortuna za kranjsko ekskomptno banko za 9343 gold.

— (V Gradcu) se bode 8. septembra odkril slovesno spomenik nadvojvode Ivana. K tej slovesnosti je šla graška deputacija povabit tudi Nj. Veličanstvo našega presvetlega cesarja, kateri je obljubil v ugodnih okolnostih tudi navzoč biti. Pri tej priliki je pohvalil štajerske vojake v Bosni, kateri se bodo vsled pridobljenih zaslug prvi v domovino vrnoli.

— (Učiteljske službe) so razpisane: Učiteljska služba pri sv. Duhu pri Lučah (Lentschach) s 550 gld. in stanovanjem. Na ljudskej šoli za ptujsko okolico 2 mesti za podučitelje ali podučiteljice s 480 (360) gld. in 75 gld. za stanovanje do 1. septembra. V Ljutomeru je razpisana služba podučiteljice s 560 (420) gld. do 7. septembra.

Razne vesti.

* (Bratomor.) V Sumetljici, podžupniji pakraškej, živila sta brata Timotej in Maksim Skrbiljanin v večnem prepiru. 27. julija sedela sta obo in še jeden znanec pri ognjišču. Zopet se oporečeta, in Timotej zgrabi v svojej jezi motiko, ter brata nekaterekrati tako udari ţ njo po glavi, da se ta zgrudi mrtev na tla.

* (Umor na cesti.) 20. avg. ustavil je mitničar v Proseku neki voz, na katerem nij bilo takoj voznika videti. Ko so pa voz preiskali, našli so v njem skritega mrtvega voznika. Voznik bil je v glavo ustreljen ter se imenuje Franc Zajma, doma iz Guardielle. Morilcev niso našli.

* (Predavanje sè samomorom.) V Capronu v zjednjih državah amerikanskih, naznanih je nek Burleigh, olikan mož, da bode o naprednosti predaval, in koncem predavanja pokazal, kako se spravi človek iz tega sveta na oni, kjer "nič" več nij, ker se bode sam ustrelili. Ljudje so prišli predavanju poslušat, in mož na koncu branja v resnici sam sebe ustrelil, še predno so mu mogli to ubraniti.

* (Stava.) Princ in princesinja Wales sta prišla pred kratkim v Nottingham. Predno sta pa odpotovala, dobivala je princesinja pisma brez podpisa, v katerih jo je nekdo svaril, naj ne pusti svojega soproga sobo, ker v Nottinghamu se zanj napad pripravlja. A princ Wales je vse jedno šel, in nič se mu nij zgodilo. Zdaj se je zvedelo, da sta ona pisma dva mlada moža pisala, ki sta mej sobo stavila, da princesinja ne bode soproga spremjevala, da bi jo prestrašila, prišla sta na to zvijačo. Moža sta od visokih krogov, zato se je celo stvar tudi od strani policije potlačila.

Tuji.

21. avgusta:

Pri Slovu: Rozza iz Trsta. — Vranovits iz Zagreba. — Lehner iz Dunaja. — pl. Petz iz Trsta. — Artel iz Gorice.

Pri Maliču: Flekner iz Dunaja. — Polak iz Gradca. — Ihne iz Hrastnika. — pl. Nadherny, Pfantner, Manheimer iz Dunaja.

Dunajska borza 22. avgusta.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	62 gld.	35 kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	64	40
Zlata renta . . .	72	60
1860 drž. posojilo . . .	111	50
Akcije narodne banke . . .	814	—
Kreditne akcije . . .	257	75
London . . .	115	65

Napol	9	27%
C. kr. cekini	5	—
Srebro	100	70
Državne marke	57	—

VI. izkaz

deželnemu odboru poslanih milodarov za zapušcene družine v vojno službo poklicanih reservistov iz Kranjskega:

Znesek milodarov po I., II., III., IV. in V. izkazu	3421	gld. 72 kr.
Firma H. Ohr in Demberger v Tržiči	25	—
Gosp. Gab. Piccoli, lokarničar v Ljubljani	30	—
" Janez Ev. Čibašek, župnik v Turjaku, zbirko faranov	3	—
" dr. Eisler v Ljubljani	10	—
" St. Šranc, župnik v Hotiču zbirko	2	—
" dr. Teodor Rudež, pošje k dohodku glasbene zahave v Ribnškem gradu še	2	—
Zbirko uradnikov c. kr. davkarije v Mokronogu in c. kr. okrajno sodnije v Krškem pošje c. kr. okrajno glavarstvo v Krškem	8	—
Zbirko župnega urada v Žireh pošje c. kr. okrajno glavarstvo Logaško v znesku	9	40
Zbirko župnega urada v Spodnjej Idriji pošje c. kr. okrajno glavarstvo	3	—
C. kr. okrajno glavarstvo v Litiji pošje čisti dohodek glasbene zahave v Zatičini dne 4. avgusta 1878	90	—
Gosp. M. Poč, župnik v Loškem potoku, zbirko faranov	4	—
Zbirko po župniji v Dovjem pošje c. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici	7	50
Zbirko županstva občine Kočevske pošje c. kr. okr. glavarstvo	12	50
Darovi iz skrinjice v farni cerkvi v Gotnici, poslani po c. kr. okr. glavarstvu Kočevskem	2	74
Gospodje Merhar Gregor, župan; Jaklič Štef, župnik; Bojč Ant; posestnik, vsi iz Dolenje vasi pri Ribnici, pošjejo po c. kr. okrajnem glavarstvu	5	10
Občinsko bralno društvo "Sloga" v Kropi pošje po opravnistvu "Slovenskega Naroda" dohodek veselice dne 11. avgusta 1878 v znesku	21	—
Gosp. Dežman Karol, deželni in državni poslanec	10	—
Zbirka mej tržani in uradniki v Postojni	69	50
Gosp. Franc vitez Kalina-Urbanov, c. kr. deželni predsednik, še	200	—
Občeno društvo dosluženih vojakov na Kranjskem pošje polovico dohodka dne 4. avgusta t. l. na Kozlerjevem vrtu napravljeno ljudske veselice v znesku	275	—
F. H. pošje v srebru	5	—
Gospod Šusteršič Matija iz Vidma in gospa Bajer Marija iz Zagreba pošjetja po opravnistvu "Slovenskega Naroda"	5	—
Gosp. dr. Zlatoust Pogačar, knezokloškar Ljubljanski	50	—
Pogačar Simon, c. kr. uradnik činovništva za oskrbovanje potrebščin za vojake	50	—
Skupni znesek	4821	gld. 46 kr.

Da še hitrejše izpečam svojo

zalogo podob,

znižujem prejšnjo ceno zopet za 5 %.

Sé spoštovanjem

(260—3)

F. Rudl

Marko	Wir empfehlen	geschützt.
	als Bestes und Preiswürdigstes	
	Die Regenmäntel,	
	Wagendecken (Plachen), Bettewölzer, Zeltstoffe	
	der k. k. pr. Fabrik	
	von M. J. Elsinger & Söhne	
	in Wien, Neubau, Zollergasse 2,	
	Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj.	
	Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.	
	(159—51)	

Lastnina in tisk "Národné tiskárne".